СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 255. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота 1. листопада 1930. VOL. XXXVIII. No. 255. Jersey City, N. J., Saturday, November 1, 1930. THREE CENTS.

ДО ПРОТЕСТУ, ЖЕРТВ І ОДНОГО БОЄВОГО ФРОНТУ!

A CHURCH TO PRAY FOR UKRAINIAN PEOPLE SUFFERING FROM POLISH TYRANNY

REV. HENRY B. SHAW, PASTOR OF ST. FRANCI'S CHURCH, CORFU, N. Y., SETS ASIDE NOV. 16 FOR PRAYERS.

CORFU, NEW YORK. — Rev. Henry B. Shaw, pastor of St. Francis' Church, sent to "Svoboda" the following letter:

Oct. 29, 1930.

I am in sympathy with the Ukrainian desire for freedom from Polish tyranny. I pray that justice will be done in regard to the Ukrainians in Galicia. It is an outrage that they should be made to suffer in such terrible manner. I shall keep the 16th of November as a day of prayer by our people here for your cause. Being a poor man I cannot send very much, but I inclose a dollar for your good work.

Sincerely,

Rev. Henry B. Shaw.

КУЛИДЖ В ОБОРОНІ ГУВЕРА.

СПРІНГФІЛД (Месечусетс). — Бувший президент Калвин Кулидж виголосив радіом виборчу промову, попираючи своїх приятелів, а то Френка кандидата на поновний вибір на сенатора. Алена, кандидата на ґовернора, і Вилієма Ботлера.

Кулидж радив вибирати їх як старих, досвідчених політичних діячів, бо досвід має в політичнім життю найбільшу вартість. Разом з тим оборонював він републиканську адміністрацію, а зокрема Гувера. Кулидж підніс, що ніякий уряд не може загарантувати вічного добробуту. Уряд може тільки злагодити економічну депресію та намагатися не допустити до неї. Не тільки в Злучених Державах, говорив Кулидж, але в цілім світі є недобре. І коли половина земської кулі відчуває економічний застій, то Злучені Держави не можуть становити винятку.

ОБЄДНУЮТЬ ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку прийшло до обєднання гуманітарних інституцій, які займаються допомогою безробітним. Католицькі організації злучилися з жидівськими. З тим обєднанням звязують великі надії. Кажуть, що допомогова акція зросте вдвоє.

БІЛЮН НА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНГТОН. — Міста, стейти і федеральний уряд ведуть далі сильну кампанію за добуття фондів для заради безробіттю. З повідомлень виходить, що завдяки тій акції вже призначено назагал $1,000,000,000 на роботи для безробітних.

НЕМА 12,000,000 БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНГТОН. — Бритійський премієр Мек Донелд підніс у своїй промові, що коли би в Америці переводили реєстрацію безробітних у такий спосіб, як їх реєструють в Англії, то певно нарахували би в Злучених Державах 12,000,000 безробітних.

Статистичне бюро праці, цензусове бюро й Американська Федерація Праці твердить, що це число є переборщене. Найбільші песимісти нараховують в Америці коло 6,000,000 безробітних.

ХВАЛИТИ МУСОЛІНІЯ — НЕ Є ПО АМЕРИКАНСЬКИ.

НЮ ЙОРК. — „Киваніс Клоб" запросив на лонч Вилієма С. Бейнбриджа, котрий повернув з Европи, щоби розповів про свої враження. Бейнбридж був давніше командантом „Навал Медікал Корп".

У своїй промові присвятив Бейнбридж богато місця фашизмови і Мусуліниеви. Він підніс, що Італія піднеслася за фашистівської влади дуже високо, що там не видно тепер по вулицях жебраків, що парохіяльні школи заступлено публичними та що пресові ограничення фашистів вийшли Італії на добре.

Той відчит обурив лютеранського пастора Джана Гайндля, котрий назвав завваги Бейнбриджа неамериканськими по дусі й ідеалах. Він заявив, що Американець не повинен слухати відчитів Бейнбриджа.

МЕЛОН ПРО КРІЗУ.

ВАШИНГТОН. — Секретар скарбу Мелон розвязує справу економічної депресії в дуже короткий і простий спосіб. Він каже, що по часах надпродукції мусить наступити час застою, без огляду на те, яка би політична партія не була при кермі держави.

ЩЕ ОДНА РЕВОЛЮЦІЯ.

КЮРАСО (Голяндські Західні Індії). — Успішні революції в ріжних державах Полудневої Америки доводять до того, що треба надіятися в найближчім часі державного перевороту ще й у Венезуелі.

ГЕРОЙ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ, ЗАМОРДОВАНИЙ ЛЯХАМИ.

Сотник У. Г. А. Юліян Головінський згинув трагічною смертю дня 30-го вересня ц. р. на гостинці, в половині дороги між стацією Бібрка—Глібовичі та місточком Бібрка, коло 7 години вечером.

Покійний народився дня 1-го грудня 1894 р. в Радимні, коло Перемишля. Гімназію скінчив у Львові.

Цілу світову війну перебув в 30. полку піхоти австрійської армії на італійському фронті, де своєю незвичайною відвагою здобув численні військові відзнаки та ступінь поручника. По розвалі Австрії вернув до Любачева, де жила його мати та зараз почав творити перші відділи української армії. Ці відділи були завязком VI-ої бригади. На чолі VI-ої бригади звів Юліян Головінський безчисленні побідні бої та вїхав перший до Києва, витаний хлібом-сіллю та квітами. Після примусової злуки здесяткованих частин армії з большевиками був командантом корпусу, але ненавидячи большевиків і не маючи змоги перебитися на полудне до повстанців, виснажений тифом та голодом, попав з рештками армії до польського полону.

А потім Фридрихівка, щаслива утеча з Ялівця, Йозефів та Берно, де Покійний скінчив ветеринарію.

Після укінчення студій вернув до краю, та не нострифікуючи іспитів, занявся торговельним посередництвом. В році 1926 одружився. В тім самім році був арештований у звязку з вбивством куратора Собінського. Та по 14-ти місячнім слідчім арешті — звільнений.

В місяць по виході з арешту закупив автобусове підприємство в Чесанові, де працював безперервно до липня ц. р. В тому місяці продав інтерес та задумував взяти посаду кооператора в Перемишлі. 20-го вересня його арештували, а в десять днів пізніше згинув трагічно на шосі між Глібовичами і Бібркою.

Вічна Йому память!

ПРИМІР ПЛОДІВ ПОЛЬСЬКОГО ПАНУВАННЯ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

Канцелярії „Сільського Господаря" у Львові після відвідин польської „боївки" „Стшельца", зложеної з польських поліцаїв, жандармів і вояків, під охороною польського уряду.

ВІДГОМІН ГАЛИЦЬКИХ ПОДІЙ НА РАДЯНЩИНІ

БОЛЬШЕВИКИ ОБРІХУЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ І ПРОВІДНИКІВ.

ЛЬВІВ (Галичина). — Сюди дійшли відомости, що на радянській Україні відбулися численні протипольські демонстрації ізза подій в Галичині. В Києві, Харкові та в інших містах відбулися великі віча, на яких у більшости промовляли еміґранти з земель Західної України.

Та, протестуючи проти польського терору, большевики не могли стриматися від того, щоб не перекручувати дійсности й не повести одночасно демонстрацій та нападів проти української національної інтеліґенції, проти всіх національних партій та орґанізацій у Галичині. Промовці старалися представити справу так, що нібито всі українські партії в Галичині, окрім комуністичної, обєдналися з Поляками і допомагають у переводженню кривавих екзекуцій у Галичині.

Тому комуністичні демонстрації на Україні прибрали характер більше протиукраїнських ніж протипольських демонстрацій, властиво демонстрацій проти українського національного руху. Поза членами комуністичної партії та їх прибічниками ці демонстрації серед населення не викликали відповідного захоплення та зрушу.

Всі демонстрації мали характер „казьонних" демонстрацій.

СВЯЩЕНСТВО НЕ КАНДИДАТУЄ НА ПОСЛІВ.

ЛЬВІВ (Галичина). — На нараді греко-католицьких єпископів під проводом митрополита А. Шептицького було рішено, щоби греко-католицьке священство не виставляло своїх кандидатур на вибора до сойму та до сенату. Тому з виборчих ліст тепер знято імена всіх священиків-кандидатів до сойму й сенату.

ПОЛЯКИ ЗАМИЛЮЮТЬ ОЧІ ЖУРНАЛІСТАМ.

ЛЬВІВ (Галичина). — До Львова приїздив редактор швайцарської газети „Журнал де Женев", Шапіза. Він увесь час знаходився під опікою спеціяльного представника міністерства справ внутрішніх, Вишинського. Редактор Шапіза зложив візиту львівському воєводі, а потім начальник безпеки дав йому „вичерпуючі відомости" про пацифікаційну акцію в Галичині.

Після того редактор знову був на обіді у воєводи й, відвідавши „Панораму Рацлавицьку", виїхав до Кракова. Можна собі уявити, які „відомости" зібрав цей пан редактор, що ввесь час дивився на події в Галичині крізь окуляри воєводи та міністерства справ внутрішніх. З Українців він ніного не бачив і ні з ким нічого не говорив.

ЗЕМЛЕТРУС В ІТАЛІЇ.

РИМ (Італія). — На півдні Італії був землетрус. Хоч він захопив ширші простори, всеж був невеликої сили, тому, порівнюючи, спричинив невелику шкоду. Загинувших людей підчас землетрусу числять на 15 до 40 осіб, а також кілька сот ушкоджених.

В деяких місцях зруйновані доми слабшої будови. Та всеж населення переживає паніку, бо сподівається кожної хвилини нового землетрусу.

ЛІТАКОВА КАТАСТРОФА.

ПАРИЖ (Франція). — Підчас лету з Парижа до Лондону на півночі Франції розбився англійський літак. При катастрофі відразу загинуло трох пасажирів, а три є тяжко ушкоджені.

Летун залишився живий, але не може пояснити причин катастрофи. Каже, що він летів дуже низько ізза туману, коли несподівано літак почав швидко падати на землю. Думають, що один з моторів зіпсувався й перестав працювати, що й привело до катастрофи.

БОЛДВІН ЗАЛИШАЄТЬСЯ ЛІДЕРОМ.

ЛОНДОН (Англія). — На загальних зборах консерватистів, членів парляменту та палати лордів Болдвін переміг своїх противників. 462 консерватисти голосували за те, щоби Болдвін лишився далі лідером партії, а проти цього було 116 голосів.

Таким чином Болдвін лишається далі лідером і тепер буде вживати всіх заходів, щоби залагодити розкол у партії.

ПОХІД ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Нанкінське правительство оголосило, що війська ґенерала Кай Шека розпочинають военну акцію в долині ріки Янґтсе, щоби звільнити тамошнє населення від грабіжницько-бандитського та комуністичного терору. Перші війська, звільнені від боротьби з північними ґенералами, після їх розгрому вже почали концентруватися проти комуністів та бандитів на півдні Китаю.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ПРОТЕСТУ, НАЦІОНАЛЬНОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ Й ЖАЛОБИ.

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД!

I знову він між нами отсей Перший Листопад. I знову приносить з собою кров, жах і смерть нових мучеників, що гинуть з рук ляцького окупанта.

Від часу, коли наново поневолено рідну землю, кождий Перший Листопад — був крівавий. Але такого крівавого, як той, який святкуємо в 12-літні роковини державного відродження Західньої України, ще досі не було. А що він крівавий, пізнати найкраще по тім, що вже цілий культурний світ заговорив про польські звірства, поповнювані польськими карними експедиціями над безборонним українським народом.

I тому саме, беручи те все під увагу, представники наших громад, товариств, братств, сестрицтв, горожанських і ветеранських клюбів постановили узнати в Америці —

МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД — МІСЯЦЕМ ЖАЛОБИ.

Як культурний і гуманний нарід виявляємо свої почування тут на культурній американській землі культурним способом. Тому саме накладаємо на себе національну жалобу.

А як політично свідомий нарід хочемо здобути для української справи симпатії політично свідомого, і в демократичнім дусі вихованого, свободолюбного американського народа. I тому саме признаємо

ДЕНЬ 15-го ЛИСТОПАДА — ДНЕМ МАСОВИХ ПРОТИПОЛЬСЬКИХ ДЕМОНСТРАЦІЙ.

А як нарід, вихований на християнських засадах, апелюємо ще зосібна до чувства християнського світа, назначуючи

НЕДІЛЮ, ДНЯ 16-го ЛИСТОПАДА, НЕДІЛЕЮ МОЛИТВИ ЗА НЕВИННІ УКРАЇНСЬКІ ЖЕРТВИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

Про той день молитви повідомлять наші протестаційні комітети на місцях американські ґазети і місцеві церковні громади ріжних віроісповідань, та попросять їх о молитви за катований Польщею український нарід.

ГРОМАДЯНИ!

Цьогорічний Перший Листопад ставить до нас особливші вимоги. Він вимагає від нас великого скупчення наших сил, національного обєднання, запалу й завзяття та масового й достойного виступу на протипольських демонстраціях. Тому розбивати наші сили і ослаблювати протипольський фронт можуть у теперішних часах хіба тільки ворожі аґенти або такі божевільні, в котрих власна амбіція стоїть висше тої великої справи, яку тепер видвигнемо на світову арену завдяки тим великим жертвам, які тепер поносить наш нарід на рідній землі.

I тому хай на наших вічах, зборах і Листопадових Святах лунає один великий клич одного великого національного обєднання. Хай на них обговорюються пляни, як розбивати ворожі сили, а не свої власні. I хай на них говоряться про світлі діла наших героїв, з яких нам треба брати примір.

Памятаймо, що наші вороги добре слідять за нашою протестаційною акцією. Вони добре знають, що й де говориться. I тремтять, коли бачать нашу силу, а радіють, коли бачать розбрат.

А рівнож сліз не проливаймо, та не нарікаймо. Хай наш протест не буде протестом обливаючогося слізми раба, благаючого помочі, а висловом почувань нації, яка вірить у свою правду й свою побіду і свідома тої своєї сили, яка зуміє розірвати кайдани, як тільки настане відповідна до цього хвиля.

Тому:

„Не камянійте на німих могилах,
I на руїнах сліз не лліть безцільно.
Нехай кров помсти грає вам у жилах,
Най пісня ваша гомонить весільно".

А роздумуючи над тим, що тепер діється на нашій рідній землі, та глядячи на тих нових борців, що виростають мов зпід землі й продовжують боротьбу за здійснення нашого національного ідеалу,

„Не говоріть: „Ми втратили війну"!
Не плачте, що на марно все пропало.
I в сатани ще навіть сили мало,
Щоб скреслити наш чин, гарніший сну".

ЗА ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:
О. РЕВЮК, М. МУРАШКО, Д-р В. ҐАЛАН, Д-р Л. МИШУГА, В. КЕДРОВСЬКИЙ, М. ДАНИЛЬЧЕНКО, Т. ГРИЦЕЙ, Д-р А. БОРАК, М. ДАРМОГРАЙ, о. І. КОСТЮК, М. ДАВИСКИБА, о. Й. ПЕЛЕХОВИЧ, М. СКИБІНСЬКИЙ, В. СЕМЕНИНА, о. І. ГУНДЯК, Й. БУКАТА, о. Д-р В. Клодницький, О. СТЕТКЕВИЧ, о. М. КУЧЕР, С. ЗАБЛОЦЬКИЙ.

Д-Р ОСТАП ГРИЦАЙ.

ДО БОРОТЬБИ НА ЖИТТЯ І СМЕРТЬ!

Слово у XII-ті роковини Листопадового подвигу.

(1. XI. 1918. — 1. XI. 1930 р.)

„Кари Ляхам, кари!"
Шевченко, „Гайдамаки" (IX).

Так — кари, грізної, лютої, нечуваної кари на ляцьких катів нашої безталанної Галицької України за всі ті страшливі звірства, що їх тут вони довершують з давніх давен, а під теперішню хвилю з розшалілістю без ваги й без краю! Оце в день дванацятих роковин пресвітлого подвигу наших Героїв, всилу якого ми тоді вперше від довших століть змогли проголосити власну владу на власній землі, видвигнути обновлену **Українську Державу** у прадідній нам волости Данила, Льва й Романа, оце у велике свято народу, кажу, кожна пядь тієї нашої вседорогої Матери й Великомучениці Галичини — нині полита й обагрена кровю наших сестер і братів, помордованих ляцькими потворами!

О, Тіни Героїв, о, Архангеле Помсти!

Голгофтою стогонів, муки і смерти наш край сьогодні. Розпятий, на смерть замучений наш нарід. Пеклом життя українського населення по всім усюдам, куди досягне нині діявольська рука окаянного ворога-Ляха. Хотілосяб бити на трівогу у всі дзвони на ввесь світ; хотілосяб з болю і розпуки кричати до неба і ще раз з поетом проклянуть безмилосердного Бога, що не чує голосіння кривджених; хотілосяб в безмежному одчаю запалити вселенну вогнями того пожару, в якому збудився нині наш окрадений край. Заправду — були на Україні віки татарських і польських наїздів, були в неї віки бісурманського лихоліття, московських царів та тих галапасів, що їх преславний Хмельницький на прах торощив. Та проте, здається, начеб усе те, що діється нині на Галицькій Землі, це щось більш страшне і більш ганебніше для нас, ніж оті грози минулого. Бо щож — як-не-як, а та татарська, половецька чи бісурменська гроза в минулому, вона являлася загроженням тихомирного істнування, культурної творчости та цивілізаційних здобутків не тільки в нас, а й у всіх инших, сусідних нам народів, і боротись проти неї доводилось не тільки нам одним. I шаліття московських царів були для всеї Европи праобразом зненавидженої і натаврованої світом та його світлоносцями деспотії і перегнилої реакції, а ганьбу ляцьких насильств, доверешених над Україною Яремами, Потоцькими і Калиновськими, змили з нашого чола в потоках вражої крови полки Богдана, і змили її лицарі преславного Гайдамацтва. I це ще віки варварства і некультурної темряви та всеможної деспотії царів і панів оті давні століття, коли то доводилось Україні втікати перед подчищами Бурундаїв та Батуханів у ліси й гори, коли Татари різали людей на майдані як худобу, Турки степами на арканах в ясир гнали, Яреми козаків на паль застромлювали, а царі нарід тисячами вигубляли. Здавалосяб: **таке минуло на-віки!** Мiж нині у XX-ому стотіттю. Ми культурні найвищими досягненнями культури. I літаки в нас і Союз Народів і Женева і кличі розброєння, а передовсім — право народів на самовизначення, так чогоб то нам, миротворцям світа, не чванитися нашим славетним поступом?

Та ні, ви верзальські і женевські лже-пророки мира й любови! Ви не чваніться вашим поступом, вашою Паневропою та вашим Союзом Народів; ні, ви нині, 1930. року, погляньте на ту Галичину, яку ви, злодії і Юди дипльоматії, прошахрували ляцьким Борундаям і Батуханам і дивіться, що своїм злочином накликали!

Це не татарські часи, ні, а от, роде проклятий, українське населення у ліси й гори, в дебри і провали, в печери й підземелля втікає й ховається. Бо **то ляцька карна експедиція йде!** Горе тим, що в селі лишилися! Ляцький кат XX. в. — це щось страшніше своєю жорстокістю, ніж колишній Татарин і бісурмен; це хижацька потвора в людськім тілі, це страхіття, яким може і пекло злякавби. Слухайте тільки, добродію Бріян: коли ляцькі потвори прийдуть в село з карною експедицією, то вони те село руйнують так, **що з людських хат, культурних установ, з усього, що видвигнула робуча рука хлібороба, не остається камінь на камені.** Татарин лишав хоч пожарище або руїну або хоч слід давнього, а ляцький потвір лишає по собі тільки голий пустар, повне знищення всього і вся, що було життям, працею і добром людини. Бо цей ляцький діявол уважає нині в Галичині **своїм найголовнішим завданням — винищити до краю все, що українське.** I робить він це з усею свободою, користаючи з того, що сліпо-роджений і глухонімий тлум, званий „Союзом Народів," розсівшися вигідненько на фотелях в женевськім палацу, ніяким народом не турбується. От він там собі щось про Паневропу, а зрештою ситий позіхає і куняє, такий безжурний, не знаючий, не відаючий, не дбаючий нічого, начеб то він десь ген-ген на Марсі або на Сатурні, а не на вулкані, якому імя Ервопа!

О, Тіни Героїв, о, Архангеле Помсти!

Читальні, Просвіти, Соколи, Луги, кооперативи, молочарні, а навіть кредитові каси Райфайзена підпадають повному знищенню таксамо, як усі культурно-освітні й економічні установи по селах і містах узагалі. Всі будинки і домівки **Рідної Школи,** всі українські **ґімназії** загрожені тепер так, як українська школа **ім. князя Льва у Львові, що в ночі з 20. на 21. IX. вилетіла в воздух,** причім ляцькі діяволи, які очевидно сами висадили школу в воздух, перевели зараз же ряд арештувань між Українцями, проголошуючи їх справниками цього замаху. Таксамо спричинили Ляхи страшливий вибух бомб в **„Центросоюзі"** у Львові, де вилетіло 300 шиб, і зрушилися стіни сусідніх будівель. Вибух був такий сильний, **що вулиця Сташіца перемінена тепер в одну одиноку руїну.** Ляцька лють спрямовується навіть на **такі наші орґанізації, як Пласт,** усі інституції і підприємства Пласту ґродське **старостово у Львові розвязало,** а пластові табори ляцькі бандити винищують вогнем, причім наших пластунів побивають на смерть **(нпр. на Соколі, біля Підлютого).** Узагаліж ніяка наша інституція, ніяка установа, ніяка школа, навіть ніяка приватна українська домівка непевна того, чи завтра не вилетить у воздух і не погребає у своїх грузах соток українських трупів!

А коли так діється по містах, то до якого божевілля мусить доходити шаліття ляцької зволочі на селах, проти безборонного населення? Ляцькі улани, драґуни і поліцаї побивають наших людей так, що земля підпливає слізми і кровю, а йойки, крики, стони і ґвалти мордованих чути довгими просторами від села до села. З тих людей, що їх застає ляцька ватага в селі, кати беруть на муки всіх, окруживши село так, що ніхто не може втекти, причім не дарують навіть немовлятам. Немовлять ляцької зброї видирають матерям з рук і від груди, або толочать діти ногами, або допускаються на них инших злочинів. Це прекрасна Паневропа, невже, добродії з женевського палацу? А щодо старших, то очевидці пишуть у довірочних листах, що й **„найбуйніша фантазія не може уявити собі тих способів, якими ляцькі діяволи катують наших людей.** Кожний, кого вони били, або гине, або лишається калікою на ціле життя. 500 буків це мінімум, що їх вимірюють Ляхи жертві, причім одного чоловіка тримає 3 уланів, і по кілька разів відливають водою. Число побитих доходить **до соток тисяч.** Жертву бють Ляхи на переміну палками, буками, нагаями, ланцюхами і залізними штабами, а ребра ломлять чоботами, задля чого й не трудно нам порозуміти, що такий побитий це опісля тільки купа скрівавленого, тремтючого мяса. Жертвою таких пекольних побоїв, **подрібні інструкції щодо яких улани й поліцаї мають просто з Варшави, від Пілсудського,** став з інтеліґентів між иншими **бувший посол Яворський,** що бореться нині зі смертю, а далі **священик о. Евген Мандзій,** парох з Богатковець. Щож до арештованих, то поліцаї мають від Пілсудського наказ або доставити вязня скатованим до тюрми, або по вподобі по дорозі вбити. **Так зовсім безкарно замордували ляцькі поліцаї кооператора Ю. Голоїнського, прошивши його тіло 16 кулями, і таксамо замордували ляцькі поліцаї ґімназійного ученика з Заліщик, Мих. Боднара.** Жінок і дівчат ляцькі потвори насилують в очах мужів і батьків та поводяться взагалі проти жіноцтва — зрештою по відомому добре звичаю ляцьких жовнірів! — з такою безсоромністю, що рука здрігається описувати це. **А варто зазначити, що ляцькі жінки ще й підбадьорюють уланів і поліцаїв до таких злочинів.** Славетна **Matka-Polka** верещить за своїми розбишаками: "Morduj Rusnaków!", а ляцькі писаки величають те все у своїй пресі як нечувані геройства ляцького народу!

I хіба не скажете, що на 10 підпалів, 9 певно таких, що їх спричинила ляцька рука, свідомо в тій цили, щоб опісля мати основу до лютування в погубу нам та ограблювання українського населення з останнього майна?

Бо про те, як по розбишацьки ограблюють ляцькі карні експедиції українські села, а коли не можуть ограбити всього, то хоч роблять харчі нездатними до вжитку **(перемішуючи їх з товченим склом,** піском, **болотом, калом, або обливаючи нафтою),** треба хіба писати окрему передовицю. Але тепер я хочу спитати:

Український Народе! Як довго ще Ти даш себе катувати по цей бік Збруча ляцьким потворам, а по той такимже самим озвіреним, без краю злочинним і без краю подлим большевицьким опришкам?

Український Народе, на кого Ти чекаєш і на кого Ти числиш? Ви, биті й катовані, вязнені й ограблювані, доптані і вбивані — де є шлях Вашого визволення? **Вставайте, кайдани порвіте! Неодоліємими лавами синів Землі, обєднаних усеціло до святого, останнього, до збройного бою узброєною** рукою, Ви самі станьте **до боротьби за волю. Вдарте громом страшної помсти на нікчемних зрадників Революції, червоних царів Москви, тих розпинателів волі, поступу й народів, тих змиїв-душителів України. I громом крівавої, визвольної помсти хай загремить Ваша зброя в боротьбі на життя і смерть з ляцькими потворами.**

Тіни Героїв будуть з Вами!

До бою, Народе, до бою!

О. БАБІЙ

Вас бачив я в останню мить

В понурий день на сірий мур
Імла стелила сірий килим,
Як вас вели по днях тортур
Прощатися зі світом білим.

Вас бачив я в останню мить:
Шпалір, когорти і баґнети...
У снах моїх все буде жить
Ваш усміх ув обличчі смерти.

Із келії тюремної,
Де юність втратили ви кращу,
Під сміх юрби шаленої
Ви йшли на смерть за волю нашу:

„Стріляй! Живе хай Україна!"
Тут грянули громами кріси...
Кинджалом блиснув сміх гиєн,
Розкрила вічність занавіси.

I другий так... На снігу кров...
Два трупи обнялись руками;
Рве волос батько сивголов,
Божеволіє скорбна мама...

Упав, упав до вражих стіп
Наш аванґард святої битви.
— — — — — — — — — — —
Прийміте пісню цю на гріб,
То замісць квітів і молитви!...

„Літопис Червоної Калини".

ОМЕЛЯН ГРИБІВСЬКИЙ.

Над могилою бл. п. Юліяна Головінського.

Згадую зиму 1918 року. Наші невеличкі сили в безнастанних боях над Сяном у рівночаснім орґанізаційнім розгоні й Ти з Твоєю невсипучою енерґією Команданта, що всьому тому лад даєш, Ти — ледви 24-літній молодик — міцною рукою все це охоплюєш і одно тіло, справжнє військо-лицарство твориш.

I не тільки твориш, але й ведеш від побіди до побіди шляхом безперервних, крівавих боїв від берегів Срібнолентого аж по Золотоверхий.

I стільки разів заглядав Ти смерти в очі. Однак кулі ворожі оминали Тебе тому тільки мабуть, щоб дванацять літ опісля зросив і освятив Ти сердешною кровю визвольне діло.

I то не серед гуку гармат і торохкоту скорострілів. А в ляцькій тюрмі, замордований посіпаками, приніс Ти в жертву себе самого тій великій Ідеї, яка виповнювала ввесь зміст Твойого життя.

Мабуть так треба було. Мабуть ці жертви, які ми зложили вже на протязі останніх двох десятиліть, не вистарчали. Треба було жертви Твоєї крови мабуть і на те, щоб усіх тих піґмеїв з їх дрібними й брудними ділами рабів, повних злоби й зависти, втихомирити,

Бо чиж не завидували? Ох, і як ще!

А сьогодня це все мале, дрібне Тобі ще дальше, ніж було за життя. Сьогодня Ти зимно й гордо глядиш на людську подлість.

I не чуєш, Команданте, зойків катованих, плачу дітвори, не бачиш заграви пожеж і... рабського пониження „батьків народу".

I щасливий Ти, що тієї трусливости провідників не бачиш і не чуєш.

I байдуже Тобі до того всього, що позначує наше люте веремя. Ворог клятий при допомозі Ефіяльтів розгнуздався в жорстокому садивмі й варварському насильстві.

Грядуть події, Команданте, які завершуватимуть як не сьогодня то завтра.

А Тебе нема.

А так треба нам під цю пору мужів великого серця й ума, треба нам мужів сміливого чину, таких, яким Ти був.

I тоді, коли наш нарід грудь наставляв і рідну землицю густо білим тілом застелював.

I пізніще, коли ця боротьба перейшла в підпілля повне на кожному місці небезпек.

Ти ляг знеможений у могилу, а ми, Твої товариші, останньої навіть Тобі прислуги не віддали. Не похилили навіть прапорів над Твоєю домовиною.

Та за це, Дорогий Команданте, збудуємо Тобі із наших сердець мавзолей у якому будеш царювати, з якого опромінювати нас будеш своєю могучою волею, своєю безмежною любовью Ідеї, якій Ти дав жертву життя.

А в слушний час ударимо над Твоєю Могилою в дзвони побіди й похилимо перед Тобою наші прапори, забагрені ворожою кровю.

Так нам, Боже, допоможи!

ЗЕМЛЯ ЇМ ПЕРОМ!

25 тисяч українського воянцтва, що перейшло 20-го листопада 1920 року через Збруч, опинилося в концентраційних таборах в Тухолі, Александрові, Щепюрні, Каліші, Ланьцуті, Пикуличах, Вадовицях. Табори не були упорядковані і забезпечені паливом. Була сувора зима, а до неї — брак теплого одягу. Від цих матеріяльних злиднів та епідемічних недуг, більшість вояків знайшла відпочинок „ідіже ність печали". Решта, що залишилася живими, виявила велику на свої сили жертвенність, і збудувала над полягмими два памятники: один на цвинтарі у Щепюрні; другий в Ланьцуті.

В Щепюрні — з ґраніту, чорного кольору, на якому накреслено слова: „Тим, що вмерли, але не зрадили України, Українська Армія" 1923 року.

На другому боці:

"Pro Ucrainae libertate mortuis" MCMXXIII.

В Ланьцуті памятник білого кольору. До цих німих памятників треба дещо додати. На цих цвинтарях поховані і наші визначні військові провідники, як ґен. Пилькевич — командант кордонного корпусу, ґенерал Никонів. — комадант запасових військ, ґенерал Г...дима, педаґоги, як директор таборової ґімназії імени Т. Шевченка — Богдан, поети, малярі та інші визначні люди. За десять років і могилки над ними позападали і хрестики позґиналися. Та всі ми і память маємо половічу, коротеньку. Отже треба булоб орґанізаціям, що мали взяти на себе догляд за цвинтарями, скласти опис могилок та подати коротенький життєпис, принайменше про визначних наших людей, що спочивають на цих кладовищах.

М. С.

„Літопис Червоної Калини".

THE NEVER TO BE FORGOTTEN DAY.

Another year has flown by, and we are again approaching that memorable day, a day that can never and shall never be forgotten by every loyal Ukrainian in Europe, as well as in the United States.

November the First of 1918! Ah, does it not give you a thrill and make you feel full of life and pep just to think of that day when our people, the Ukrainians of East Galicia, got their freedom and became independent government. Although they could not enjoy this freedom for more than six months, nevertheless it lasted long enough for them to see and feel how it is to be free. Since that time they have been striving to break away from nations who are over them, especially from Poland, the most cruel of them.

Need I tell you of the horrible crimes and tortures that our people go through under the merciless hand of the Poles? The newspapers are full of them daily. It is hard to believe that there are such unhuman and heartless people on this God's earth, but by reading the horrible stories of tortures that our Ukrainian people in Europe are going through we are convinced that it is so.

Are we helping them here, in United States, while our people in Europe are fighting and struggling for that big cause of freedom? I might say, yes. Our parents are. They do help financially, by colecting money and sending it to them for their daily needs. But are we, the Young Generation of today, helping them in any way? It is not enough to have our parents do it all, for are we not of the same blood and flesh? We can at least attend concerts, mass meetings and other celebrations that are given now, in memory of that eventful day, November First, and show our parents and people that we are interested in our Native Country, Ukraine, and where our time comes, we will take their places and continue on with their work. Every hall in every City, where these concerts and mass meetings will be held, should be filled with the young generation. Not one girl or boy should be missing. It is your duty to be there and boast for your native country.

I hope and pray that when our time comes to take our parents' places, we will not have to strive for the big cause of Freedom as then our Country, Ukraine, will be already free and independent and November First will be celebrated every day of the year, and we, the American Ukrainians, will be more happy and will enjoy our freedom here, in the United States, knowing that the Ukrainians in their native Country are living in the land of the free and the home of the brave.

Betty Kinash,
Elizabeth, N. J.

ЗАБУТА МОГИЛА.

Мальовниче, бідне бойківське село Прислоп, в калуському повіті, зберігає в собі найдорожчу памятку нашої визвольної боротьби. Скромний, зарослий високою травою й вибуйними полевими квітами сільський цвинтар на горбку серед села криє у себе тайну трагедії з 1919 р., коли то безборонні цивільні втікачі впали жертвою озвірілої вояччини, поливаючи сердечною кровю бойківську землицю. Цей цвинтар, ця могила з незамітним яловим опарканенням і високим яловим хрестом зберігає тлінні останки одинокого державного секретаря, одинокого міністра ЗУНР., бувшого державного секретаря земельних справ, Михайла Мартинця, котрий у кровавих роках 1918—1919 положив голову на рідній землі.

ЛИСТОПАД, — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Українське Товариство Допомоги Інвалідам
у Львові,
вул. Руська, ч. 3. II.

До Українського Громадянства на еміграції.

Головна Рада УКТОДІ у Львові складає Вам щиру подяку за дотеперішню співпрацю та матеріяльну поміч інвалідам **був. Української Армії** та рівночасно звертається до Вашого національного почуття з **горячим проханням** взяти на себе й цього року організацію збірки жертв для українських інвалідів. — **Листопад,** місяць Великого Здвигу, **є від ряду літ місяцем українських інвалідів.**

Округло одна тисяча інвалідів, зареєстрованих в нашому Товаристві, жде в цьому місяці на видатнішу допомогу громадянства. Бувші товариші зброї відмовляють своїм потребам, щоби жертвувати товарищам-інвалідам Укр. Армії. Хто не міг віддати своїх услуг Вітчині у велику годину, нехай жертвує нині хоч дрібний даток на забезпечення укр. інвалідів місячними рентами, на їх лікування, на протези, на Дім Укр. Інваліда.

Місячні видатки Товариства виносять 1,500 долярів.

Ці фонди складає рікрічно укр. громадянство. І цього року, мимо дуже тяжких обставин та безробіття, мусить наше громадянство зложити фонд на виплату рент інвалідам хоч на два-три місяці.

Не маємо змоги відси з краю піддавати Вам спосіби збірки датків. Досвід попередних років покаже Вам шлях до цілі. Жертвуйте самі, збирайте від інших! З капель води складається море; з дрібних жертв великого українського народу повинен повстати великий фонд укр. інвалідів! Посилайте свої збірки через свої організації! Кому ненаручно, нехай шле повідомлення та гроші на адресу нашого товариства.

Наш край у руїні, тому у крайній потребі самі інваліди У. А. Від доброзичливости усіх нас разом до укр. інвалідів, від жертвенности кождого з нас зосібна в місяці укр. інвалідів залежить успішна й відповідна допомога нашим інвалідам, на яку вони заслужили своїм терпінням, своєю кровю, своєю посвятою для загального нашого ідеалу.

Львів, у жовтні 1930 р.

За Головну Раду Українського Товариства Допомоги Інвалідам:
Д-р І. Гижа, м. голова;
М. Брилинський, секретар;
Ст. Волошиновський, скарбник.

УКРАЇНСЬКІ БИЗНЕСМЕНИ

запрошують Уряд Укр. Нар. Дому, гора міста, Уряд Укр. Дому, долина міста і Уряд Укр. Амер. Дем. Клюбу на спільні наради в справі Укр. Нар. Дому в JERSEY CITY.

Наради відбудуться

В НЕДІЛЮ, 2. ЛИСТОПАДА 1930 Р.

в годині 3-тій пополудни під ч. 72 Morris St., Jersey City.

За уряд Укр. Бизнесменів: Д. Мадай, Д. Седляр, Ів. Марусин.

Свято Української Державности в Ню Йорку, Н. И.

ЗАХОДОМ УКР. НАЦІОНАЛЬНИХ ТОВАРИСТВ НЮ ЙОРКУ, БРУКЛИНА І АСТОРІЇ

:——::——: відбудеться :——::——:

З НАГОДИ ДВАНАЙЦЯТЬЛІТНОЇ РІЧНИЦІ ПОВСТАННЯ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕПУБЛИКИ

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ

В STUYVESANT HIGH SCHOOL, 345 EAST 15-та УЛИЦЯ, (між 1-ою і 2-ою Евенею), NEW YORK CITY

Початок в годині 8-мій ввечір. Вступ 50 центів.

На Концерті виголосять:

ЛИСТОПАДОВЕ СЛОВО: ОМЕЛЯН ГРИБІВСЬКИЙ, щойно прибувший делеґат з краю.

СВЯТОЧНУ ПРОМОВУ: Д-Р ЛУКА МИШУГА.

Виступлять як солісти:

п-ні М. ГРЕБІНЕЦЬКА (сопран), п. П. ОРДИНСЬКИЙ (барітон), п. ВАСИЛЬ ПАСЬКО в супроводі бандури.

Скрипкове сольо: п-на ЛЮБА КАСЬКІВ, ДІТОЧИЙ ХОР УКР. НАР. ШКОЛИ.

Співатиме: Хор „БАНДУРИСТ" під управою професора Ю. КИРИЧЕНКА

Акомпанію п. С. ШТЕМБЕР.

Листопадові дні! Вони все свіжі в нашій памяти. Вони для нас найбільша святість! Дванадцять літ минає, як Український Нарід викресав зі себе першу іскорку самостійницьких змагань, а останні події на Українських Землях вказують нам, що полумя, викресане з тої першої листопадової іскри, неугасає. Боротьба о самостійність неустає! — Нові жертви, свіжі могили, це найкращі докази державницької зрілости українського народу. І ми, українська іміграція, зачисляючи себе до того народу, повинні памятати, що день Листопадового Свята є для нас днем, в якому ми даємо доказ нашої національної зрілости, нашої солідарности та повного зрозуміння тих ідей, за які там в краю падуть що раз то нові жертви. Диятого є святим обовязком кождого свідомого Українця взяти участь в Листопадовім Святі. Нехай отже ніхто не відтягається від того обовязку.

255,9-61 **Комітет Листопадового Свята.**

НЮ ЙОРК! ЗАХОДОМ ЗЛУЧЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І ОРҐАНІЗАЦІЙ НЮ ЙОРК!

:——::——: відбудеться :——::——:

МАСОВЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

У ВЕЛИКІЙ САЛИ COOPER UNION HALL, 3RD AVE. AND 8TH ST., NEW YORK CITY

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1930 РОКУ

В ГОДИНІ 6.30 ВВЕЧІР.

ПРОГРАМА ВІЧА: 1) Отворення. 2) Бесідники в англійській мові. 3) Резолюції. 4) Українські бесідники. 5) Закінчення віча.

Громадяни і Громадянки!

БЄ ДЗВІН НА ТРІВОГУ!

Вістка за вісткою долітає до нас з рідного краю — одна трівожніша від другої — ворожа польська армія, жандарми та поліціянти палять українські села, нищать людське добро, до тла руйнують громадські кооперативні склепи, народні доми, читальні, Просвіти, українські приватні школи, побудовані за наші збірки в Америці — про се доносять нам в приватних листах і про це пише в Ню Йорк Геральд Трібюн американський кореспондент.

Тойсамий кореспондент телеграфує, що кажуть цілувати землю і заявляти, що то польська земля і тоді побивають людий — часом до смерти.

В галицьких шпиталях конають жертви польських погромів. Польські улани зневажають українських жінок і дівчат, насилують і після насильства побивають. Бють і калічать навіть дітий. Мало не половина українських послів в тюрмі, враз з деякими жидівськими та навіть польськими. Тисячі селянських провідників арештованих. Гірко катують їх, відбирають здоровля, щоб не могли більше стати до проводу в громаді.

Хоче польська держава стерти з лиця землі споконвічне українське населення Галичини! — Але як не вдалося царській Росії поросійщити український народ так не вдасться Пілсудському ні нікому спольщити Західну Україну — свідчить в американській пресі чужий чоловік, бувший міністер Італії, безсторонний суддя.

Українці! Приходіть всі на віче українських орґанізацій та товариств в Ню Йорку. Дайте світови знати, що твориться на нашій рідній землі.

В кого бє українське серце в грудях, кого родила українська матір — **Хай стає до оборони!**

ЗА ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І ОРҐАНІЗАЦІЙ:
Василь Зибликевич, Павло Грицишин, Микола Кобзистий, Василь Лазута, Микола Левкович, Евген Ляшецький, Іван Мартинець, Андрій Свитак, Степан Шевців.

Місяць листопад - місяцем національної жалоби.

Степан Мусійчук.

Війська України.

(В 12-літну річницю здобуття Львова).

Ми знали їх усіх на тих полях,
Бо кождий з нас когось там з рідних мав,
Або приятелів і близьких знав.
Стояли муром всі там у рядах,
Хоч бив їм день і ніч ніс смерть і жах,
Хоч грім гарматний з усіх сторін грав.

Ми бачили їх всіх у сірій млі:
Осіння плюта їх дощем сікла,
В поході, мов на глум земля грязла,
Але вони на клич землі, —
Спинити їх тепер у цім ділі
Ніяка сила вже тут не могла.

Ми чули: з уст їх плив бадьорий спів,
Хоч знали, що ідуть в страшний танець,
Хоч знали, що їх жде крівавий герць,
Ніхто з них голови униз не звів,
Ніхто не чув жалів, ані болів,
Бо в кождого урвавсь вже мук терпець.

Без примусу вони пішли туди:
Народний месник в них в грудях озвавсь,
Приказ таємний десь з землі узявсь;
Самі творили карні так ряди,
Команда в них була: клич свободи
Народу, що віки в ярмі стогнав.

І кождий з них лишив когось з рідні:
Цей брата, батенька, малу сестру,
Той неньку немічну, стару вдову;
Цей жінку й діточки лишив малі,
Той милу-суджену на самоті,
І кождий чув їх плач під цю пору.

Та плач прощальних слів тоді в селі,
Що їм і досі ще в ухах дзвенів,
Ще більше сили їх тепер сталив,
Ще більше гарту дав у боротьбі,
Завзяття кождий чув ще більше в собі
І на ворога не йшов, — орлом летів.

Бо не ішли вони вже за царя,
Ні за цісарські „штерни", ні бляшки.
Ні! Це народні йшли боєвики:
В них ціль була тепер своя, свята:
Народу рідного честь і свобода!
Це лицарі ішли і месники.

Це вірні Січові ішли Стрільці, —
Свідомі того, що тепер ідуть
За Волю Вітчини і добробут;
Свідомі, що не ждуть їх там вінці,
Ані медалі срібні, золоті,
Що голови буйні там віддадуть.

На смерть вони були готові все,
Бо знали, що їх жертв жде Вітчина,
Що за їх кров і смерть буде вільна;
І знали, що чим більш могил зросте,
Тим краща воленька тут зацвіте,
І доля народу і свобода.

* * *

Пішли. В руках їх кріси блестіли,
В очах завзяття іскри горіли;
В серцях зарита була присяга,
В душах палала львина відвага, —
Не йшли, — а вихром у бій летіли.
Загув Дніпро-Дід і Чорне море
Зашумів степ наш і сині гори;
Земля козацька стряслась, зраділа,
Бо українські полки узріла
І синьо-жовті, рідні прапори.

Москва зубами заскреготіла,
Варшава з жаху й з дива зомліла:
„Що це? — Де взявся дух України?
Звідки зявились козацькі тіни?
Де взялась збройна вкраїнська сила?

Якже могло тут чудо це статись,
Щоб могли мертві з мертвих повстати?
Як-же це? Просте мужицтво, хамство,
Що присягало рабство й підданство,
Може про себе ще подумати?!

Хтож мужиків цих візвав до бою?
Хтож їм у руки гостру дав зброю?
Невжеж замало тюрем і кари,
Що ми віками їм завдавали?
Хтож научив їх думать про волю?

Звідки в хлопів ще взялись ідеї
Мати державних прав привелеї?
Їм лишень послух і розпорядки,
Коса, мотика, плуг і податки! —
—„Гей! Не позвалям!" — „Не нада тее!"

Ні! Це омана! „Нет Украини!" —
— Заверещали всі московини.
Ляхи в Варшаві заскавуліли:
„Деж взяв відваги люд цей „учціви",
Мирні, спокійні, наші „русіні?" —

* * *

А наші війска ішли рядами,
Ішли шляхами, низом, полями,
І ворогам всім, на злість і кпини,
До зір неслася пісня України,
Сурми греміли — разом з громами

Ні! скрізь загуло: — Це не омана!
Це дух Мазепи, Ґонти й Богдана!
Це гайдамацькі встали потомки,
Батька Максима відважні полки
Йдуть відновити битви Уманя!

Так! Це ті сили наші повстали,
Що ви за мертвих їх уважали!
Бо хоч ви тіло в труну вложили,
Духа народу не умертвили, —
Даремні ваші муки і кари!

Нас не убє вже кара ніяка.
Хоч ви нам Ґонту і Наливайка
Живцем спалили, — за всі ті муки
І вам ще очи виклюють круки...
Ми пімсти хочем на вас, собаки!

Тепер в нас урвалась нитка терпіння,
Сонце відваги шле нам проміння;
Тепер за віки тортур над нами,
Над вами будем ми тут панами, —
Збудуєм власне, своє правління!

В бій нас візвали старі могили,
Що ви віками тут їх сквернили;
З сталі трівкої взяли ми зброю,
Що тут кувалась горем й тюрмою,
Гострі мечі нам — ви нагострили!

Прав привилеї у власній хаті
Дали нам ниви наші богаті;
Думка про волю росла враз з нами,
Під вашим кнутом і нагайками,
В праці невпинній, важкій, завзятій.

В кождому серці, — навіть дитини,
В найнужденнішій сільській хатині
Росла в нас думка, жила надія,
Що хвиля щастя ще нам наспіє,
Що зійде сонце волі Вкраїни.

* * *

І хвиля наспіла... З хатин горем битих,
Зпід стріх селянських, туманом повитих, —
На страх і на диво ворогам і світу, —
Невольничі вийшли України діти:
Сто тисяч їх вийшло молодців здорових,
Нових Запорожців, війск наших хоробрих.

Земля застогнала. Знялися пожари,
Всі фронти ворожі вогнем запалали;
А серед пожарів, як блискавки тучі, —
Побід наших вісти неслися грімучі.
Бо, де пройшла буря грізною ходою,
Наш стяг повівав там погоди дугою.

А як крізь темряви воєнної хмари,
Осінного сонця проміні заграли,
Наш лев, на блакитно-золотім прапорі, —
Глядів із столиці в степові простори.
Наш Львів простяг руку Київу-столиці,
В знак світлої волі Вкраїни землиці...

Солодка то воля була по століттях...
Витали її всі, як матінку діти:
Волинці, Херсонці, усі Придніпряне,
Полтавці, Кияне, Кубань, Галичане.
Витали і Лемки і Бойки й Гуцули,
Власними панами себе всі почули.

Та хоч ріки крови, за волю пролились,
Хоч тисяч багато муравою вкрились,
На хвильку лиш блисла вона на Вкраїні,
Щоб діти узріли тут власне правління,
Щоб діти узріли і внукам сказали,
Як власну державу війска здобували.

Заблисла—тай згасла. Прапор наш держави
Сусідоньки люті подерли, зтоптали.
З півночі й заходу вороги вперлися,
Наші війска славні в боях знемоглися:
Не сила їх була навали спинити,
Українську волю на все захистити.

* * *

Ой, тяжко їм було, як фронт опускали,
Як земленьку рідну як маму прощали.
Болюче до крови було це прощання,
Як, мов журавлів ключ, летіли в незнання;
Летіли, лишали в кайданах у ката
Сестру, рідну неньку і батька і брата.

Однак, мимо цього, що йшли для заглади,
Підданства не знали й ганебної зради;
Перед ворогами чола не схилили
І зброї своєї вони не зложили.
Присягу на вірність народу й землиці
Ще глибше зарили в раненому серці.

Ой, тай і страшная присягонька була!
Ніде ще під сонцем такої не чули:
Це вигнанці наші, скитальці вклякали,
До мами-землиці лицем припадали
І пімсту пекельну тричі присягали,
Будучим потомкам всім передавали.

Присягу складали: На кости героїв,
На память жертв ляцьких із смерти таборів,

На рани народні, дітей малих муки,
На сліз ціле море, кервавії ріки,
На славні козацькі побіди-походи,
На Умань, на Корсунь, на Жовтії Води.

На смерть Наливайка, на силу Богдана,
Франка дух й Шевченка, Мазепи Івана.
На силу й повагу князів наших давних,
На злуку земель всіх київських преславних;
На ніч листопада, на битви у Львові,
На стяг синьо-жовтий України волі.

* * *

Рознеслася слава військ наших широко,
Присяга врилася у душі глибоко...
І, де лиш з могили днесь хрестик видніє—
Там кріс вже стрілецький до сонця ясніє.
Вже йдуть борці нові присягу сповняти,
Прапор наш держави знов вгору підняти.

Шикаго, Ілл., в жовтні 1930.

МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД — МІСЯЦЕМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЖАЛОБИ.
ДЕНЬ 15-го ЛИСТОПАДА — ДНЕМ МАСОВИХ ПРОТИПОЛЬСЬКИХ ДЕМОНСТРАЦІЙ.
НЕДІЛЯ, ДНЯ 16. ЛИСТОПАДА, Є НЕДІЛЕЮ МОЛИТВИ ЗА НЕВИННІ УКРАЇНСЬКІ ЖЕРТВИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЮРІЙ АНДРЕЙКО

ДОКТОР МЕДИЦИНИ,

повідомляє Українців міста Ню Йорку й околиці, що

ВІТВОРИВ СВІЙ ОФІС ПІД Ч.:

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

Tel.: ALGONQUIN 8625.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 12 до 1-шої вполудне, або після умови.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ

— відбудеться —

МАСОВЕ ПЕРЕДВИБОРЧЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930.

В ГОДИНІ 2.30 ПОПОЛУДНИ.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Говорити будуть окрім Українських бесідників також і Американські головні кандидати на уряди федеральні як і стейтові.

Український Демократичний Клюб, це найстарша і найповажніша горожанська організація в Ню Йорку, маючи за собою вісім літ солідної праці. Клюб все мав і має одну головну ціль а то, щоби здобути для Українців ті самі користи, що мають другі народи в Америці. До того Клюб все заступає загальну українську справу в Америці, і богато причинився до видвигнення українського імени меже Американцями, як приміром при цензусі сего літа де нам перший раз позволено записуватися як Українці. Недавно Клюб причинився до скликання Стейтової Конвенції, на котрій зорганізовано Союз Укр. Американських Демократичних Клюбів стейту Ню Йорку, про то також почуєте на вічу.

УКРАЇНЦІ! Памятайте, що наша будучність в Америці богато залежить від наших політичних організацій. Попирайте нашу організацію.

ПРИХОДІТЬ ВСІ НА ВІЧЕ!

255 **Уряд Укр. Демок. Клюбу.**

УВАГА! БАЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКР. ГР.-КАТ. ПАРОХІЇ, БР. СВ. АРХ. МИХ., від. 213 У. Н. Союза, БР. СВ. ІВ. ХРЕСТ., від. Провидіння, УКР. НАР. ДОМУ, УКР. АМЕР. ДЕМ. КЛЮБУ І СПІВАЦЬКОГО ТОВ. „БОЯН", скликується

ВІЧЕ

щоби запротестувати проти ляцьких звірств, яких допускаються на нашій рідній Батьківщині.

— Віче відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ

В ГАЛІ ЦЕРКОВНІЙ, 24 EAST 25th STREET, BAYONNE, N. J.

Початок в годині 2-гій пополудни.

На головного бесідника запрошено п. О. РЕВЮКА, редактора Свободи. Укр. Байону! Хто тільки почувається Українцем, хай приходить і других кличе, щоби спільно запротестувати. До протесту запрошується Українців з Степлетону, Стетен Айленд і околиць. 253,5

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛ. ПАРОХІЇ В НЮ ЙОРКУ

334 Іст 14-та улиця

— улаштовується —

Великий Базар

— котрий зачинається —

В СУБОТУ, ДНЯ 1-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ І ТРИВАТИМЕ ЧЕРЕЗ ДВА ТИЖНІ.

На цей базар запрошується всіх Українців, на котрім можна буде набути гарні річи. — **Комітет.** 253-5

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА РОЗНОШИНЦІ, ПОВІТ ЗБАРАЖ

— устроюється —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ, (MANHATTAN LYCEUM)

66-68 East 4th Street, New York, N. Y.

Початок в годині 5-тій ввечір. — Музика добірна.

Ввесь дохід з балю піде на допомогу будови Українського Народного Дому в селі Розношинцях. 254-5

За чесну забаву ручить — **Комітет.**

ЗАПАМЯТАЙТЕ ДАТУ!

У ВІВТОРОК ВВЕЧІР, 4-го ЛИСТОПАДА, В ГОДИНІ 8.30

Трийцять шість Співучих Козаків зі Степів

РОСІЙСЬКИЙ МУЖЕСЬКИЙ ХОР ДОНСЬКИХ КОЗАКІВ

Вони роблять імпонуюче враження, коли виходять на сцену і стають в позір, очікуючи свого проводира і дірігента СЕРГІЯ ЯРОФФ.

Перший раз в Америці по великім успіху в Европі і Австралії.

Вони будуть виступати 4-го листопада в

CARNEGIE HALL, 57th STREET, & 7th AVENUE, NEW YORK CITY. Тікети від $1 до $2.50 до набуття при касі.

Другі виступи в Карнеґі Гол в суботу і неділю ввечір, 8. і 9. листопада.

КНИЖКИ ДЛЯ ДІТЕЙ,

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

А—А, КОТОЧОК, збірка пісень, казок і приповідок для маленьких дітей з малюнками М. Бутовича	35 ц.
РУДЬКО, життепис одного півня, О. Лелека	15 ц.
РОБІНЗОН КРУЗО, оповідання, ілюстрував А. Манастирський	50 ц.
ЛИХО З ВОГНЕМ, Дід Модест	10 ц.
ПЕТРУСІВ СОН, оповідання. Модест Левицький	15 ц.
ДІД ЯКІВ, оповідання. Дедір Дутко	15 ц.
ЗОЛОТА РИБКА, віршована казка з ілюстраціями А. Манастирського. Мирон Доля	15 ц.
ПРИГОДА КАЧУРИКА, цікаве оповідання для дітей, Б. Герца, переклад зладила Галя Коробочка	15 ц.
МАТИ-СТРАДНИЦЯ, образець із побуту українських висиленців в таборі у Ґмінді. Марійка Підгірянка, ілюстрував А. Манастирський	15 ц.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ЄДНІСТЬ"

ставиться перший раз в Нюарку драму в 5-ох діях, під назвою:

„Бред лайн"

В СУБОТУ, ДНЯ 1-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1930 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 8-мій ввечір. — Вступ 50 центів.

У цій штуці беруть участь найкращі місцеві і позамісцеві сили, як: Азовський, Іваночківна, Віденькова, Кравчук, Кравчукова, Іванів, Єтецко, Пастушенкова, Шуміль, Корітко, Расевич і другі. — Вище згадана штука гарна сама собою тим, що змальовує життя американських робітників, яких капіталістична система змушує довгими рядами виставати в „бредлайн"-ах за горнятком чорної каси і кавальчиком хліба.

Товариство „Єдність" докладає всіх сил, щоби штука вийшла як найлучше. 253,5

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

КОТРИМ КОРАБЛЕМ І КОЛИ?

ПРИТХАЛИ ДО АМЕРИКИ.

Для кождого се потрібне в отриманню перміту до повороту до Америки чи спроваджування жени і дітей, і т. п. Все те вишукую.

Допомагаю в виробленню пашпортів, перміттів і потрібних віз до виїзду до краю.

Спродаю шифкарти на найкорші кораблі всіх ліній.

При виїзді даю найлішу услугу аж до відїзду корабля.

Спроваджую з краю рідних і рільників на фарми.

Виробляю всякі правні документи справ маєткових в краю.

Висилаю гроші до краю з гарантією для виплати на посліднїй почті американськими долярами.

Користайте з моєї довголітної практики у всіх ділах. Звертайтесь письмено або особисто на адресу:

G. KUNASHEVSKY

20 літ під одним і тим самим адресом: **179 East 3rd Street,**

NEW YORK, N. Y.

ДОЛЯРИ

посилаємо по значно зниженій ціні ПОСПІШНО і ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на послідній почті в краю.

ШИФКАРТИ продаємо на всі лінії та виготовляємо всі потрібні до подорожі документи.

АТЕСТАЦІЯ нотаріальних документів та полагоджування СТАРОКРАЄВИХ СПРАВ. Контракти, повновласти, афідевіти, пашпорти та перміти.

Продаємо ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та рівні бизнеси по дуже приступних цінах.

ВИШУКУЄМО назви кораблів і день приїзду до Америки.

Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

В П Р О С Т

GDYNIA AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА

ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІГОМ І АМЕРИКОЮ

яка оперує найбільшими, найпоспішнішими і найвигіднішими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ і ДАНЦІГОМ.

Поспішні і вигідні полученя залізниці можна дістати з ДАНЦІГУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Ціни як найнизші. Знаменитий харч і обслуга. Орхестра, рухомі образки, ігри і всякого рода инші інтересні забави.

Українці навчилися з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепроваджуванием і переношенням багажу, умучуючим подорожуванням залізничим і малими кораблями, те все оминете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА

каблем або почтою.

Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Републики

ГАРАНТОВАНА

ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ ГДИНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ коли шлете гроші.

Голосіться до місцевих агентів або

GDYNIA AMERICA LINE

(Formerly Baltic America Line)

8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.

315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.

UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.

110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ.

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

Крови, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, Умову депресію, Завороти, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невральгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шмалубиня, Легких, Бронхітіс, Носові і Горляні хороби, Ревматизм, Спіятика і Лумбаго. Мущини і женщини щасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд через цілий час курації. Мої ціни приступні.

Екзамінація крови, хемічні тести, Х-Рейс.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.

межи 4-тою Евеню і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер; в неділі від 9-тої рано до 4-тої поп.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗМІНА АДРЕСИ.

Всім інтересованим подаю до ласкавого відома, що я змінив помешкання на иншу улицю, але також близько церкви: на 609 HIGH ST., NEWARK, N. J. 255

о. Н. Чапліинський.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади при укр. гр.-кат. церкві; вміє провадити хор, уряджувати представлення і учить взірцево школу. Котраб парохія потребувала, то прошу ласкаво голоситись на адресу: 254-5

DIAKOUCZYTEL, c/o SVOBODA, Box 346, Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ

ҐРОСЕРНЯ І БУЧЕРНЯ,

дуже добрий бизнес і продається все за готівку; нема книжок. Сей бизнес я маю вже 10 літ. Продаю з причини, що я маю другий бизнес. Голоситися: 253-5

H. A. T. c/o SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

НОВА ПРОПОЗИЦІЯ СОРОЧОК — Не треба грошей ні знання. Комісове згори. Зразки даром. Madison Products, 562 Broadway, New York City.

МУШУ СПРОДАТИ ТАНО

ФАРМУ 54 АКРИ, земля дуже урожайна, дім 7 кімнат, оґрівач, нова велика барна, без інвентаря, при стейтовій дорозі, близько Flemington, N. J. Ціна $3,800, готівкою $1,800. Голоситися до: 253-5

REAL ESTATE OFFICE, 593 Jersey Ave., Jersey City, N. J. Tel. Montgomery 5-3833.

КУПНО І ЗАМІНА

Можете заміняти свою фарму за 16-фамілійний дім зі сторами в Нюарку, Н. Дж., або свої лоти за малий дім в Ровей, Н. Дж. Маємо на продаж і в заміну лоти від $150 і доми від $4,950 і вище. Пишіть по дальші інормації до: 254-78

SLAVONIAN LAND CO., 206 Broadway, Room 430, NEW YORK CITY.

БИЗНЕСА як бучерні, ґросерні, ресторани і газолінові стації на головних дорогах на спродаж по умірковании цінах а декотрі на заміну за праперти.

WALTER KOSTETSKI, 11 Gifford Ave., Jersey City, N. J. Telephone: Bergen 3-9228.

Phone: Brunswick 7187.

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах, займається переглядом абстрактів виготовляє контракти купна і продажі; переправляє спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

DR. M. SMITH

переніс свій офіс під число 9 LIVINGSTON PLACE, NEW YORK CITY

при 16th Street (ч. 318 East) напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park. Telephone: Stuyvesant 5760.

Dr. SIMON BLOOM,

Спеціаліст від ушей, носа і горла. 1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK Near Mt. Eden Avenue. Години офісові: 9—11 рано. Телефон: Davenport 0697.

83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y. Години офісові: 1-2 попол., 6-7.30 веч. Телефон: Orchard 2949.

АКУШЕРКА Й ДОКТОР

ПОРАДИ І ПОМІЧ.

B. E. SMALL, SHMULENSON,

Neptune House, 3001 W. 29th St., cor. Surf Ave., Apt. 4-A, Coney Island, N. Y. Tel. Mayflower 4110

ФАРМИ. Маю великий вибір фармів в стейті New Jersey на заміну за містові проперти і також за готівку. Єсли Ваші праперти знаходяться недалеко Jersey City, Elizabeth або New York, так я можу їх Вам вимінять за фарму недалеко, але яких від 25 до 45 миль від Jersey City. Фарми знаходяться в околицях Freehold, Highstown, Flemington і Somerville, N. J. Майже всі є зі стаком а декотрі без стаку. Богато фармів маю де є вся вигода як електрика, горяча вода, ванна і водний пец до огрівання. В тих околицях є землі найлучшого рода і при цементових дорогах.

WALTER KOSTETSKI, 11 Gifford Ave., Jersey City, N. J. Telephone: Bergen 3-9228.

Люде, Котрі Ослабають.

Тисячі мущин і жінок завдячують своє добре здоровля й більшу силу средству Нуґа-Тон, медицині, яка витворює червону, здорову кров, сильніщі нерви й мушкули, кріпкі органи й дає вам більше енергії.

Нуґа-Тон усуває скоро отрує з тіла, які спричиняють хороби. Він перемагає запір, усуває подражнення нирок і міхура, стримує вставання ночами й поправляє жолудкові клопоти. Нуґа-Тон дасть вам добрий апетит, ваше спання буде спокійним і ви встанете вранці сильніщі й більше енергічні.

Беріть Нуґа-Тон лиш через кілька днів і зауважте о скільки лучше ви зачнете чутися. Ви можете дістати Нуґа-Тон в кожній аптиці. Коли ваш аптикар не має його, то попросіть його, щоби замовив від свого гуртовщика.

Dr. Benjamin Stich

з під ч.

245 East 17th Street, New York, N. Y.

Телефон: STUYVESANT 5710

повідомляє своїх українських пацієнтів, старих і нових, що він робить діягнози, включаючи проміні „екс", внутрішних органів тіла. Урядові години від 11. до 1-ої і від 5. до 7-ої ввечір, або відповідно до умови. 253—

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим подаю до загального відома, що

З ДНЕМ 1. ЛИСТОПАДА С. Р. ПЕРЕНОШУ СВОЮ АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ (OFFICE)

ДО НОВОГО БУДИНКУ „BARLUM TOWER" (напроти Wayne County Bldg), на третій поверх, число дверий 3401. 254-5

Телефон: CADILLAC 7385.

ЙОСИФ ЧАРНОВСЬКИЙ,

адвокат,

Дітройт, Міш.

Урядові години вечерами ті самі, що і передтим.

УКРАЇНСЬКІ НОТИ

НА СКРИПКУ:

Пісні Гайворонського (35)	$1.00
Пісні Придаткевича (3) за штуку	50
Пісні і танці Комишевацького ..	2.00
Міжнародні танці (56)	1.00
Міжнародні танці (300)	2.50

На скрипку з піяном. Піяно осьбо.

201 Пісень і танців зі словами в гарній оправі	2.50
Українські Пісні (38) Барвінського	1.00

Напишіть, що потребуєте, заплатите як прийде пакунок до хати. 247

S U R M A,

103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ

„СВОБОДИ"

УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Вартість Книгарні $18,612.75.

Пишіть по найновійший катальоґ книжок Книгарні Свободи.

„SVOBODA"

P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J

ПОКОНАНО РЕВМАТИЗМ

Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки усувають болі і терпіння, спричинені недомаганнями Нирок, Печінки і Міхуря. Це не є якесь новітнє медичне відкриття, але відоме поверх 200 літ лікарство на ріжні недомагання. Його приємно брати. В кожній аптиці, в трьох величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кожнім пуделку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

---

famous the world over

Pinaud's Shampoo

Leaves your hair lustrous, healthy, and not too dry!

At your favorite store — or send for free sample to Pinaud, Dept. M, 220 E. 21 St., New York.

ДАРОМ ТЕРПЛЯЧИМ НА АСТМУ АБО ГЕЙ ФІВЕР.

Дарова пробна метода, яку кождий може вжити без неприємностий або втрати часу.

Ми маємо методу для припинення Астми і хочемо, щоб ви попрабували її на наш кошт. Без ріжниці, чи ваша хороба давна або теперішна, чи се Астма або Гей Фівер, ви повинні післати по пробку нашої методи. Нема ріжниці, де ви живете, яке занятте чи літа, коли терпите, наша метода принесе вам полекшу. Специяльно хочемо вислати її тим безнадійним, котрим всякі инші лікування не помогли, хочемо показати кождому, що наша метода присвячена для покінчення тих хоріб, як тяжкий віддих, свист і другі прояви. Ви неповинні поминути сеї безплатної оферти. Пишіть сейчас. Неприсилайте грошей, лишень зашліть понизчий купон. Зробіть се нині. 101-

FREE TRIAL COUPON.

FRONTIER ASTHMA CO., 170-K, Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.

Send free trial of your method to:

....

....

....

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ УКРАЇНСЬКІ

КАЛЄНДАРІ

В 14-ох кольорах, календаріом друковані по українськи, свята означені читким червоним друком на кождий день. Пости зазначені рибами і є подані всі Американські Свята.

Таких КАЛЕНДАРІВ крім нас в Америці ніхто не має, коли хочете мати в себе такий відповідний календар, то замовте собі завчасу.

ОДЕН КАЛЕНДАР З ПЕРЕСИЛКОЮ 30 Ц. АБО 5 ЗА 1 ДОЛЯРА

НАЙНОВІШІ УКРАЇНСЬКІ КАЛЕНДАРІ:

„А я люблю Петруся тай сказати ... Дівчина і хлопець з ... криниці. Чудовий вид села ... цині. (З опер. Наталка Полтавка)

„Діти сироти за селом коло ... Гарний вид, як двоє дітей ... край дороги за селом молиться ... у катальоґу ч. 101).

Ангел Хоронитель і двоє дітей ... рікою.

„Запорожці вертають з походу ... ставляє українське військо ... походу.

„Працюй дівчино!" (З пісні УСС ... вид села. Дівчина з цвітами ... працює свого милого коза...

„Над Прутом, у лузі, хатина ... Гарний вид луга з хатиною ... дівчина сидить з цвітами

„Верховино, світку ти наш ... полонині з вівцями, грає на ...

„Українське Весілля" — Типове ... жения весілля на селі.

Маємо великий вибір загальних ... календаріа.

ПОЧТОВІ КАРТОЧКИ з різдвяними ... імпортовані, з золотими ... повіншовання з 25-ма ріжними ... (вірішки). Один 5 цнт. — 30 ... за $1.00.

Пишіть на адресу:

KULYNITCH PRINTING CO.

418 East 9th St., New York N. Y.

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY

Registered Patent Attorneys,

310 VICTOR BUILDING, WASHINGTON, D. C.

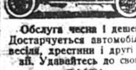
Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жадання даром. Напишіть також над яким винаходом працюєте тепер і пришліть шкіц і опис до переглянення, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільші признання, умірковані ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаємо даром.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобілі на весілля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого

ОФІСИ:

77 Morris St., Jersey City, N. J. Tel. Montgomery 1745

34 E. 25th St., Bayonne, N. J. Telephone 540

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦІ

Ми робимо гарні похорони

ПО $150

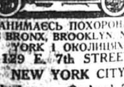
Без ріжниці як далекі позамісцевости, кличте нас:

Офіс: 485 AVON AVENUE

Phone: Terrace 8882 ... 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2568

НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ хочете виступити з патріотичною мовою, купіть собі

ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ

о. М. КІНАША

Ціна книжки з пересилкою 1 доляр.

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.